Published December 29, 2023 Klapalekiana, **59**: 403–404, 2023
ISSN 1210-6100

Pavel Tyrner čestným členem České společnosti entomologické

Pavel Tyrner elected as honorary member of the Czech Entomological Society

Pavel Tyrner se narodil 23. března 1941 v Praze na Vinohradech, později se rodina přestěhovala do Libně. Vysokoškolská studia započal na Vysoké škole pedagogické v Praze, obor biologie – chemie, avšak během jeho studia byla tato škola v roce 1960 zrušena. Studia tedy dokončil na Univerzitě Karlově v roce 1962. Tímto rokem končí jeho působení v Praze, nastupuje totiž na umístěnku jako středoškolský profesor na gymnázium v Litvínově. Časem se stává ředitelem zmíněné instituce a působí zde až do odchodu do důchodu.

Ač vystudoval učitelský obor, vždy spíše tíhl k biologii. Zejména v začátcích se intenzivně věnoval ornitologii a posléze výzkumu netopýrů. Kromě ptáků a netopýrů však jevil zájem i o další skupiny obratlovců a v průběhu let publikoval řadu odborných prací a pojednání na toto téma. Časem nalezl i lásku k entomologii. V roce 1972 vstoupil do Československé společnosti entomologické. V entomologických začátcích se věnoval zejména vrubounovitých broukům (Scarabaeoidea), avšak časem rostl také jeho zájem o blanokřídlé (Hymenoptera). Později se zaměřil především na akuleátní blanokřídlé (Aculeata) a specializoval se zejména na zlatěnky (Chrysidae). Právě v této skupině se stal záhy uznávaným odborníkem a velmi žádaným determinátorem. Na jeho odborném růstu se jistě projevila spolupráce s řadou našich i zahraničních specialistů na tuto skupinu. Byli to např. Zdeňek Pádr, Bořek Tkalců (oba Česko), Werner Arens (Německo) nebo Paolo Rosa (Itálie).

Za zlatěnkami, ale i dalším hmyzem procestoval celou řadu zemí. Mimo země Střední Asie (Kazachstán, Kyrgyzstán, Tádžikistán a Uzbekistán) navštívil například Írán, Mongolsko či Turecko a několikrát také země Středomoří (Bulharsko, Rumunsko, Itálii a Španělsko). Aktivně se věnoval také sběru u nás, jezdil často na Moravu nebo přilehlé Slovensko. Také v okolí svého bydliště (Mostecko) byl velmi aktivní. Své zkušenosti poté zúročil v řadě inventarizačních průzkumů týkajících se území určených zejména k těžbě hnědého uhlí a mapoval také sukcesi hmyzu na plochách po dokončených rekultivací.

Jak již bylo zmíněno, propracoval se i na významného a žádaného determinátora zlatěnek. Při určování svých i cizích materiálů zjistil řadu druhů, nových nejen pro dané území, ale i vyšší územní celky (okres, kraj, republika). Své poznatky si na rozdíl od mnohých kolegů nenechával pro sebe a snažil se je vždy publikovat. Během své kariéry publikoval téměř 50 odborných prací týkajících se blanokřídlých, další poté zaměřené na jiné skupiny živočichů.

Kombinace povolání středoškolského profesora a aktivního člena entomologické obce je ideální pro výchovu a ovlivnění studentů a začínajících entomologů, ale i profesních kolegů z odborné veřejnosti. Pavel Tyrner této příležitosti využil naplno. Svým pozitivním přístupem a schopností předávat své znalosti dalším ovlivnil za svou dlouhou kariéru mnohé. I po ukončení povolání se dále aktivně zapojoval do dění v entomologické societě a udržoval kontakt s řadou přírodovědců. Mezi jeho „žáky a odchovance“ patří například Lukáš Blažej, Petr Bogush, Jiří Hejkal, Pavel Krásenský, Jan Macek, Pavel Moravec, Jakub Straka a mnoho dalších. Výchova mládeže je jednou z nejdůležitějších a často paradoxně velmi přehlížených činností. Vyžaduje mnoho času a úsilí a její plody se začasté sklízejí až po mnoha letech. Právě za tuto celoživotní snahu byl Pavel Tyrner jmenován čestným členem České společnosti entomologické dne 18. února 2023 na Valném shromáždění ČSE v Kulturním domě Barikádníků v Praze. Ze zdravotních důvodů se však nemohl slavnostního předání na Valném shromáždění zúčastnit a ocenění mu bylo předáno později (obr. 1).

David KRÁL & David SOMMER, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha

Obr. 1. Pavel Tyrner (uprostřed) přebírá z rukou Karla Schöna diplom čestného člena České společnosti entomologické, ceremonii přihlíží Pavel Krásenský. Fotografie Lenka Tyrnerová.
Fig. 1. Pavel Tyrner (in the middle) receives the diploma of a honorary member of the Czech Entomological Society from the hands of Karel Schön, the ceremony is observed by Pavel Krásenský. Photography by Lenka Tyrnerová.